

Dosarul nr. 3r-167/22
2-19173351-01-3r-23052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: L. Holevițaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, G. Mîra, G. Dașchevici)

DECIZIE

8 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Spînu, Ion Revenco, Constantin Stratan, Mihail Gurschi, Emilia Scurtu împotriva Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei și Ministerului Justiției cu privire la anularea actelor juridice și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva încheierii din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului legal,

c o n s t a t ă :

La 30 noiembrie 2017 Nicolae Spînu, Ion Revenco, Constantin Stratan, Mihail Gurschi au depus cerere de chemare în judecată împotriva Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei și Ministerului Justiției cu privire la anularea actelor juridice și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Prin încheierea protocolară din 2 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost dispusă atragerea în proces în calitate de coreclamant a Emiliei Scurtu.

Prin hotărârea din 26 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă acțiunea. A fost constatată nulitatea Statutului (în redacție nouă) a Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”, s. Dereneu din 6 august 2017 și a procesului-verbal a Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”, s. Dereneu din 6 august 2017, cu obligarea Ministerului Justiției să emită un act administrativ individual favorabil de retragere a deciziei nr. 59 din 23 august 2017 și a deciziei nr. 70 din 23 august 2017.

La 7 decembrie 2021 Ministerul Justiției a depus apel împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

La 15 decembrie 2021 Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, a depus apel împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin încheierea din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

La 16 mai 2022 Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, a depus recurs împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o neîntemeiată și ilegală, prin faptul că a fost emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept procedural.

A menționat că hotărârea primei instanțe nu a fost recepționată de către administratorul Comunității Religioase, dar de către o persoană neîmputernicită, care în mod intenționat a sustras-o, iar pe faptul dat, a fost sesizată ÎS „Poșta Moldovei” și Procuratura Generală.

Astfel, a comunicat că hotărârea motivată a fost recepționată la 22 martie 2022 prin poșta electronică la cererea avocatului, și prin urmare apelul motivat a fost depus în termen.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, anularea încheierii din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și remiterea cauzei pentru examinare în fond.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 28 aprilie 2022, fiind notificată reprezentantului Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, avocatul Turuta Constantin în data de 3 mai 2022, ceea ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f.d. 250 Vol.II), iar recurentului în data de 10 mai 2022, fapt ce rezultă din avizul de recepție a scrisorii recomandate anexat la dosar (f.d.252 Vol.II). Astfel, recursul depus la 16 mai 2022, este în termen.

Prin referința din 31 mai 2022, intimații Nicolae Spînu, Ion Revenco, Constantin Stratan și Mihail Gurschi reprezentați de avocatul Botezatu Gheorghe au solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că în speță, obiectul recursului vizează legalitatea încheierii din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Astfel, în conformitate cu art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

În corespundere cu art. 232 alin. (2) Cod administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

În contextul dat, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea apelului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de depunere a apelului și cel de prezentare a motivării curg din momente diferite, fapt ce este reglementat de art. 232 din Codul administrativ.

Regulile generale ce țin de calculul termenelor în materie de contencios administrativ sunt stipulate prin prisma art. 195 Cod administrativ, de prevederile Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În baza art. 111 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

În corespundere cu art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de

ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În acest sens, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că la 26 noiembrie 2021 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a fost admisă acțiunea înaintată de Nicolae Spînu, Ion Revenco, Constantin Stratan, Mihail Gurschi și Emilia Scurtu, fiind constatată nulitatea Statutului (în redacție nouă) a Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”, s. Dereneu din 6 august 2017 și a procesului-verbal a Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”, s. Dereneu din 6 august 2017, cu obligarea Ministerului Justiției să emită un act administrativ individual favorabil de retragere a deciziei nr. 59 din 23 august 2017 și a deciziei nr. 70 din 23 august 2017.

Actele cauzei atestă și faptul că la data de 15 decembrie 2021 Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, a depus apel împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

În conformitate cu prevederile art. 223 Cod administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art. 96 alin. (1) Cod administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

La rândul său, art. 97 alin. (1) și (3) Cod administrativ, prevede că notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Prin prisma art. 109 Cod administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

În această privință, din materialele dosarului rezultă că hotărârea din 26 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, a fost notificată la sediul Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei, în data de 14 februarie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție a scrisorii recomandate anexat la dosar (f.d. 210 Vol. II).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că prin hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile.

Potrivit pct. 5 subpct. 5.2.1 din dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale, a fost suspendată de drept examinarea de către

instanțele de judecată a acțiunilor în contencios administrativ, iar conform subpct. 5.2.2 al dispoziției menționate, termenele de exercitare a căilor de atac în procedurile de contencios administrativ care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, au fost întrerupte, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Totodată, prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției și a fost abrogat punctul 5 din dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale, începând cu data de 4 aprilie 2022.

Prin urmare, având în vedere circumstanțele menționate potrivit cărora termenul de exercitare a căilor de atac a fost suspendat în perioada 2 martie 2022 – 3 aprilie 2022, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că motivarea apelului urma a fi prezentată până în data de 18 aprilie 2022 conform următorului calcul (15 februarie 2022 – 1 martie 2022; 4 aprilie 2022 – 18 aprilie 2022), pe când apelantul a depus-o la 21 aprilie 2022, fapt ce denotă că motivarea apelului a fost prezentată cu încălcarea termenului stabilit de art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Astfel, instanța de apel prin încheierea din 28 aprilie 2022, întemeiat a declarat apelul ca fiind inadmisibil. Or, în conformitate cu art. 236 alin. (1) Cod administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului, iar potrivit alin. (2) lit e) al aceluiași articol, apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin.(2).

La rândul său, art. 237 alin. (1) Cod administrativ, stipulează că prevederile art.65 alin.(1) - (3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

În conformitate cu art. 65 alin. (1) și (2) Cod administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Subsecvent normei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ relevă că în cazul omiterii unui termen, legea acordă posibilitate părții de a solicita repunerea în termenul de îndeplinire a unui act de procedură, conform art. 65 din Codul administrativ, dar numai la prezentarea probelor și motivelor întemeiate, ceea ce în prezenta cauză, la prezentarea motivării apelului, nu s-a solicitat.

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile participanților la un proces echitabil.

În speță, nu poate constitui temei de admitere a recursului și anulare a încheierii contestate argumentul recurentului cu referire la faptul că hotărârea primei instanțe nu a fost recepționată de către administratorul Comunității Religioase, dar de către

fostul administrator, care este o persoană neîmputernicită, întrucât din materialele dosarului este cert stabilit că hotărârea din 26 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost notificată Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” la sediul acesteia în data de 14 februarie 2022, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție a scrisorii recomandate, iar faptul nerecepționării personale de către administrator a hotărârii motivate, nu poate fi imputabil instanței de judecată, așa cum aceasta și-a exercitat obligația pozitivă de a expedia corespondența la adresa corectă conform înregistrării de stat, iar pentru aceste considerente nu poate fi reținut nici răspunsul ÎS „Poșta Moldovei” prezentat de recurent suplimentar la cererea de recurs în susținerea poziției sale.

Sub acest aspect, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consemnează că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

La rândul său, art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că apelantul-recurent, fiind interesat de soluționarea prezentului litigiu în ordine de apel, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță prin prezentarea motivată a apelului conform prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ, fapt ce la caz a fost ignorant cu desăvârșire.

În speță, s-a constatat că apelantul, Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” nu și-a exercitat dreptul de a prezenta motivarea apelului în termen de 30 de zile de la notificarea hotărârii motivate, aspect ce impune prin prisma art. 236 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, de a declara apelul inadmisibil.

Așa fiind, se constată ca întemeiată soluția instanței de apel cu privire la declararea apelului ca inadmisibil, fiind cert stabilit că Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” a prezentat motivarea apelului peste termenul stabilit de lege, motiv din care survin sancțiunile procedurale prevăzute de art. 236 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, și anume de a declara apelul inadmisibil.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, în cazul admiterii unui astfel de apel, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev contra Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei), în carte înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei.

Se menține încheierea din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Spînu, Ion Revenco, Constantin Stratan, Mihail Gurschi, Emilia Scurtu împotriva Comunității Religioase Parohia Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Cadrul Mitropoliei Basarabiei și Ministerului Justiției cu privire la anularea actelor juridice și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron